

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

фундаментальні педагогічні знання, а й адаптуватися до сучасних вимог освітнього середовища. Враховуючи швидкий розвиток технологій і зміну педагогічних практик, програма орієнтована на підготовку фахівців, здатних ефективно впроваджувати інновації у навчальний процес, застосовувати сучасні цифрові технології, а також керувати освітнім процесом в умовах постійних змін.

Крім того, важливим аспектом є інтеграція з європейськими освітніми стандартами, що дозволяє випускникам бути конкурентоспроможними не лише на національному, але й на міжнародному ринку праці. Завдяки такій орієнтації на глобальні стандарти освіти, випускники програми мають змогу працювати в різних освітніх системах, застосовуючи єдині підходи до викладання і організації навчального процесу.

Програма сприяє формуванню не лише кваліфікованих педагогів, але й творчих, інноваційних особистостей, готових до постійного професійного розвитку, самовдосконалення та впровадження нових педагогічних підходів, створює міцну основу для професійного зростання, що забезпечує педагогам можливість для успішної кар'єри, адаптації до змін у галузі освіти та інтеграції з європейським освітнім простором.

Список використаних джерел:

1. Наказ МОН від 29.08.2024 № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти».
2. ОПП «Середня освіта (Трудове навчання та технології. Інформатика)» зі спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) : освітньо-професійна програма. – 2023. – 24 с.
3. Савчук О.П. Формування професійної компетентності *майбутніх фахівців технологічної освіти: інноваційні підходи* / О. П. Савчук // «Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)): журнал. 2024. № 4(38) 2024. – С.617-629

СЕВЕРИНЮК Тетяна Олександрівна

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ МОЗКОВОГО ШТУРМУ ЯК ЧИННИКА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Провідна ідея сучасної освіти виражена в спробі пов'язати результативну складову освіти з планованими результатами розвитку особистості. Головними рисами випускника вищого навчального закладу, за таких умов, виступають його компетентність, мобільність, здатність адаптуватися до нових умов життєдіяльності. Ефективність цього процесу в значній мірі залежить від розвитку креативності випускника вищого навчального закладу.

Креативність входить до списку ключових софт скілів спеціалістів різних галузей професійної діяльності, в тому числі фахівців соціальної роботи. В умовах воєнного часу, професійна діяльність фахівця соціальної роботи потребує від нього здатності працювати в ситуації невизначеності, мислити творчо при вирішенні нестандартних завдань, знаходити нові способи взаємодії та передачі інформації для ефективного спілкування, оптимізувати процеси та ресурси.

У психологічній енциклопедії креативність визначається як рівень творчої обдарованості, прояву здібностей до творчості, що виявляються у мисленні, спілкуванні, окремих видах діяльності та є відносно стійкою характеристикою особистості [3, с. 181]. Як зазначає, В.В. Павленко -креативність є загальною властивістю особистості, яка проявляється під час творчого процесу як здатність породжувати різноманітний, соціально важливий, оригінальний продукт і продуктивні шляхи його застосування; здатність знаходити рішення у нестандартних ситуаціях; властивість, яка реалізується лише за сприятливих умов середовища на високому рівні в різних галузях людської діяльності протягом свого життя [2, с. 128].

Одним з критеріїв формування необхідних властивостей є застосування в учбовому процесі при підготовці фахівців соціальної роботи інтерактивних методів навчання, зокрема методу мозкового штурму. Метод «мозкового штурму»/«мозкова атака»/«брейнстормінг» (колективне генерування ідей рішення творчого завдання), це – оперативний метод розв’язання проблеми на основі стимулювання творчої активності, при якому учасникам обговорення запропоновано виказати якомога більшу кількість варіантів розв’язання конкретної проблеми, не уникаючи навіть найфантастичніших рішень. Головними аспектами є максимальна кількість ідей та повна заборона на критику на початкових етапах [1, с.138].

За освітньо-професійною програмою спеціальності 231 «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до складу освітніх компонентів включена дисципліна «Проектування в соціальній сфері». За навчальним планом в рамках дисципліни передбачено 8 лекційних занять, 8 практичних занять та 7 лабораторних занять. Заняття проводяться на платформі гугл класрум у форматі відеозустрічі.

За структурно-логічною схемою викладання матеріалу друге лабораторне заняття присвячено опануванню здобувачами методом мозкового штурму, як одного з методів соціального проектування на рівні з аналогією, асоціацією, синектикою та іншими.

Мета заняття – опанування здобувачами технологією організації та проведення мозкового штурму, в ході якого здобувачі проявляють здатність демонструвати вміння креативного мислення, генерування нових ідей, роботи в команді. Така мета повністю відповідає програмному результату навчання ПРН22 - демонструвати уміння креативно розв’язувати проблеми та приймати

інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

План лабораторного заняття складається з трьох складових: вступної, основної та заключної частин.

Основна частина лабораторного заняття змістовно характеризує хід проведення мозкового штурму і відповідна до його процедури та етапам.

Завдання, які в ході лабораторної роботи вирішують студенти:

1. Навести основні методи соціального проектування
2. Визначити особливості застосування методу МШ в проектній діяльності.
3. Визначити властивості, що необхідні модератору МШ.
4. Зазначити основні етапи проведення мозкового штурму, складності кожного етапу та засоби подолання труднощів.
4. Провести мозкового штурму за означеними темами.

Хід роботи:

1. Враховуючи матеріал лекції та матеріал, що містить наукова література надати визначення категорії «мозковий штурм» (МШ).

2. Зазначити функції, що виконує модератор МШ.

3. Визначення властивостей модератора: складіть індивідуальний список властивостей, які повинен мати модератор МШ. У групі обговоріть наведені Вами та кожним учасником групи властивості модератора МШ та складіть загальний список властивостей модератора за рангом. Занесіть показники в протокол.

4. Індивідуально: наведіть основні етапи мозкового штурму, вкажіть основні проблеми, що можуть виникнути на кожному етапі проведення МШ та шляхи подолання перешкод.

5. Проведення мозкового штурму (робота у групі): розділитися на 2-3 підгрупи по 5-7 студентів в кожній, обрати модератора та спостерігача.

6. Кожна підгрупа обирає проблему, на вирішення якої направлений мозковий штурм. Модератор організовує групу та проводить МШ. Спостерігач – оцінює хід проведення МШ за наданими критеріями: визначає в своєму протоколі загальний хід гри, етапи, труднощі з якими зіткнулися учасники МШ, шляхи подолання, активність членів групи.

7. Прослухати повідомлення «Методи мозкового штурму», визначити найбільш цікаві, за Вашою думкою, інноваційні методи МШ.

8. Результати роботи занести в протокол.

9. Обговорення результатів проведеного мозкового штурму, виступи спостерігачів, загальне підбиття підсумків.

Наведемо повністю протокол лабораторної роботи № 2

ПРОТОКОЛ ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ № 2 (для учасників мозкового штурму)

ППІ студента: _____

Група _____

Дата _____

1. Визначення категорії		
Мозковий штурм:		
2. Основні функції модератора МШ		
Функції модератора МШ:		
3. Властивості модератора МШ		
Властивості модератора МШ (індивідуальний список)	Властивості модератора МШ (груповий список)	
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. N.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. N.	
4. Загальні етапи проведення МШ		
№	Назва етапу	Мета етапу
	Складність	Варіанти вирішення
етап		
етап		
етап		
5. Проведення МШ		
Проблема:		

Запропоновані варіанти вирішення проблеми:	Варіанти вирішення проблеми за рангом:
Обраний варіант вирішення проблеми:	
Інноваційні методи МШ:	

Враховуючи результати заняття, позитивні відгуки здобувачів, що приймали участь у проведенні мозкового штурму, можливим є зазначити, що інтерактивні методи навчання сприяють активному залученню здобувачі до спільної роботи, розвитку креативного мислення та спроможності розв'язувати проблеми. Ефективному впровадженню методу мозкового штурму сприяє розробка сценаріїв заняття та завдань, створення позитивного навчального середовища. Застосування методу передбачає оволодіння викладачем новою роллю – ініціатора творчих пошуків здобувачів освіти.

Список використаних джерел:

1. Крицька А.М. Методи активізації професійної креативності. *Актуальні проблеми психології*: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2019. Том. VI. Психологія обдарованості. Вип. 16. С. 137-143.
- 2.Павленко В.В. Креативність: сутнісна характеристика поняття. *Креативна педагогіка*: науково-методичний журнал. Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». Житомир, 2016. Вип. 11. С.120–131.
- 3.Психологічна енциклопедія / автор-упорядник О. Степанов. Київ: «Академвидав», 2006. 424 с.

СИЧОВА Тетяна Олександрівна

ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ КРЕАТИВНОСТІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

Основною обов'язковою компонентою переважної більшості освітньо-професійних бакалаврських програм є дисципліна «Вища математика». Зараз вища математика широко застосовується у природничих та гуманітарних науках, техніці та економіці. Вища математика відіграє важливу роль у навчальному процесі, що надає викладанню цієї дисципліни велике значення. Метою роботи

САВЧУК Олена Петрівна Професійна підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (трудове навчання та технології)	377
СЕВЕРИНЮК Тетяна Олександрівна Застосування методу мозкового штурму як чинника розвитку креативності здобувачів вищого навчального закладу	382
СИЧОВА Тетяна Олександрівна Шляхи збільшення креативності при викладанні вищої математики	386
СКОРОМНА Маріанна Володимирівна Основи креативного мислення учнів	389
СМЕТАНКІНА Наталя Володимирівна Розвиток креативних навичок у студентів технічного університету	393
СОКАЛЬ Марія Анатоліївна Проєктування креативного навчання в дизайні уроків мови і літератури в початковій школі	395
СОКОЛОВА Ганна Борисівна Інноваційні підходи до формування емоційного інтелекту у дітей з особливими освітніми потребами: роль творчості в педагогічній діяльності	397
СОРОКА Лариса Миколаївна Креативність як фактор конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти на ринку праці	400
СТРЕЛЬНИКОВА Олена Олександрівна Розвиток креативного мислення студентів у процесі вивчення вищої математики	402
СУРІЛОВА Анастасія Олегівна Креативний підхід до вирішення правових колізій у Міжнародному морському праві	408
ТЕРЛЕЦЬКА Наталя Миколаївна Розвиток креативності як складової професійної діяльності вихователів	412
ТІТАРЕНКО Світлана Анатоліївна Психолого-педагогічні умови формування креативного потенціалу особистості	417
ТРУБИЦИНА Ольга Михайлівна Розвиток креативного мислення як ключової компетенції студентів у ЗВО	421
ТРУШЕВИЧ Ганна Богданівна Імідж та репутація лідера в організації: вплив креативного мислення як інструменту формування	425
УЛЬЯНОВА Тетяна Юрївна Роль креативності у вищій освіті	427
УСКОВА Лілія Миколаївна Креативність викладача як стратегія розвитку професіоналізму	431
ФЕДОРЕНКО Андрій Андрійович Педагогічних умов у процесі формування наскрізних умінь у молодших школярів в умовах позашкільних навчальних закладах	434
ФЕДОРЕЦЬ Микола Олександрович Розвиток музично-творчих здібностей молодших школярів як засіб формування їхньої креативності	437